

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

STEVE BERRY

AFACEREA COLUMB

editura rao

libris.RO

Respect pentru oameni și cărti

• Împreună cu libris, suntem în căutarea celor mai bune cărți
• Împreună cu libris, suntem în căutarea celor mai bune cărți
• Împreună cu libris, suntem în căutarea celor mai bune cărți
• Împreună cu libris, suntem în căutarea celor mai bune cărți

JAMAICA

1504

Respect pentru oameni și cărti

PROLOG

Cristofor Columb își dădea seama că se apropia momentul decisiv. Grupul lui de oameni mergea spre sud, prin pădurea tropicală luxuriantă, de trei zile, urcând din ce în ce mai sus. Dintre toate insulele pe care le descoperise de la prima debarcare, din octombrie 1492, aceasta era cea mai frumoasă. Coasta stâncoasă era mărginită de o câmpie îngustă. Munții formau o cocoașă învăluită în ceată, care se ridică treptat din spre vest și culmina aici, în est, cu un lanț sinuos de creste. În cea mai mare parte, solul era format din calcar poros, acoperit de un strat fertil de pământ roșu. Sub arborii denși ai pădurii bătrâne infloarea un sir incredibil de plante, toate întreținute de vânturile constante și umede care suflau aici. Băştinașii numeau acest loc Xaymaca, cuvânt despre care aflase că înseamnă „insula izvoarelor“ – un termen adekvat pentru abundența de apă de pe insulă. Cum castilienii înlocuiau X-ul cu J, Columb ajunse să numească insula Jamaica.

– Amirale!

Se opri și se întoarse către unul dintre oamenii lui.

– Nu mai e mult, îl anunță de Torres, arătând înspre înainte. În josul crestei, către platoul acela, apoi dincolo de luminiș.

Luis navigase alături de el în toate cele trei expediții anterioare, inclusiv în cea din 1492, când debarcaseră pentru prima dată. Se înțelegeau bine și aveau încredere unul în celălalt.

Nu același lucru îl putea spune Columb despre cei şase băştinași care duceau bagajele. Arătă înspre două dintre ele,

care adăposteau mici containere și le indică oamenilor, prin gesturi, să fie prudenti. Era surprins că, după doi ani, lemnul cutiilor era încă intact. Nu fusese afectat de viermi, aşa cum se întâmplase cu un an înainte cu chila navei lui. Petrecuse un an întuit pe această insulă.

Însă captivitatea lui luase acum sfârșit.

– Ai ales bine, ii spuse el lui de Torres în spaniolă.

Niciunul dintre băstinași nu vorbea spaniola. Columb și de Torres erau însoțiti de alți trei spanioli, fiecare ales pentru un rol aparte. Localnicii fuseseră mituși cu promisiunea oferirii mai multor clopoței – niște zdrăngânele ale căror sunete păreau să-i fascineze pe băstinași – dacă aveau să le care trei cutii până în munți.

Plecaseră în zori, dintr-un luminiș înconjurat de pădure, de lângă țărmul nordic, unde un râu din apropiere arunca apă limpede și rece peste terase netede din piatră, formând iaz după iaz, pe parcurs, și în cele din urmă vărsându-se într-un ultim șuviu argintiu în mare. Bázaitul insectelor și ciripitul păsărilor crescuseră treptat în intensitate, atingând acum un crescendo zgomotos. Drumul de-a lungul pantei împădurite necesitase efort, și acum cu toții erau bătuți de vânt, cu hainele pline de sudoare, iar transpirația le înceoșa privirile. Începuseră din nou să coboare către o vale plină de vegetație.

Pentru prima dată, după multă vreme, Columb se simțea întinerit.

Iubea insula asta.

Prima expediție, din 1492, fusese făcută sub conducerea lui personală, împotriva sfaturilor aşa-zisilor înțelepți. Optzeci și șapte de oameni se aventuraseră în necunoscut bazându-se doar pe forța visului lui Columb. Se luptase zeci de ani ca să obțină finanțare, mai întâi de la portughezi, apoi de la spanioli. Documentele de la Santa Fe, care arată acordul dintre el și Coroana spaniolă, ii promiteau un statut de nobil, zece la sută din toate comorile găsite și control asupra mărilor descoperite

de el. Un târg excelent pe hârtie, însă Ferdinand și Isabela nu se ținuseră de cuvânt. În ultimii doisprezece ani, după ce Columb stabilise în mod clar existența a ceea ce cu toții numeau deja Lumea Nouă, vasele spaniole se îndreptaseră, unul după altul, către vest, fără permisiunea lui de amiral.

Curve. Mincinoși.

Cu toții.

– Acolo, strigă de Torres.

Columb se opri din coborâre și privi printre copaci și dincolo de miile de flori roșii pe care băstinașii le numeau focul-pădurii. Zări un iaz cu apă limpă, prin care trecea un șuviu vioi de apă.

Prima dată vizitase Jamaica în luna mai 1494, cu ocazia celei de-a doua expediții, și descoperise că în nordul insulei coasta era locuită de aceiași băstinași găsiți pe insulele din apropiere, doar că erau mai ostili. Poate că vecinătatea lor cu caraibii care trăiau în Puerto Rico, înspre est, reprezenta motivul agresivității lor. Caraibii erau niște canibali care înțelegeau doar limbajul lor. Învățând din experiența trecutului, Columb trimisese ogari și arcași ca să se confrunte cu jamaicanii, omorând câțiva, sperindu-i pe alții, până ce toți locuitorii deveniseră nerăbdători să-l mulțumească.

Opri înaintarea caravanei către iaz.

De Torres se aproape de el și șopti:

– Aici e. Locul.

Știa că era pentru ultima dată când se afla în Lumea Nouă. Avea cincizeci și unu de ani și reușise să-și facă un număr impresionant de dușmani. Experiența din ultimul an constituia dovada, iar această a patra expediție fusese blestemată de la început. Mai întâi, explorase coasta unui presusupus continent, cu țărmuri nesfărșite, extinzându-se de la nord la sud, cât navigase el. După încheierea recunoașterii, sperase să debarce în Cuba sau Hispaniola, însă navele lui mâncațe de viermi nu-l duseseră mai departe de Jamaica, loc unde le eșuase la mal pe amândouă și așteptase ajutor.

Nu primise nimic.

Guvernatorul din Hispaniola, un inamic, decisese să-l lase să moară, împreună cu cei 113 oameni ai săi.

Însă asta nu se întâmplase.

În schimb, câteva suflete curajoase se urcaseră în canoe și vâsliseră până în Hispaniola, de unde se întorseră cu o navă.

Da, cu adevărat își strânsese un mare număr de dușmani.

Aceștia reușiseră să-i anihileze toate drepturile de care beneficiase după semnarea actelor cu regalitatea castiliană. Reușise să-și mențină statutul de nobil și rangul de amiral, dar acestea nu însemnau nimic. Coloniștii din Santo Domingo chiar se revoltaseră și îl forțaseră să semneze un acord umilitor. Cu patru ani înainte fusese dus înapoi în Spania, în lanțuri, și amenințat cu procese și închisoare. Însă regele și regina îi furnizaseră un ajutor neașteptat, după care îi acordaseră fonduri și permișunea pentru o a patra expediție.

Se întrebăce care fuseseră motivele lor.

Isabela părea sinceră. Avea suflet de aventurier. Însă cu regele situația era diferită. Lui Ferdinand nu-i păsase niciodată de el, declarând public că orice expediție dincolo de oceanul vestic părea o nebunie.

Evident, astea se petrecuseră înainte de reușita lui.

Acum Ferdinand nu mai voia decât aur și argint.

Curve. Mincinoși.

Cu toții.

Făcu semn să coboare cutiile. Îi săriră în ajutor și cei trei conaționali, căci fiecare cufăr era greu.

- Am ajuns, rosti el în spaniolă.

Oamenii lui știau ce au de făcut.

Conaționalii își scoaseră săbiile și îi măcelăriră rapid pe băştinași. Doi gemură pe jos, dar primiră imediat câte un pumnal în piept. Uciderea lor nu însemna nimic pentru el, căci localnicii erau nevrednici să respire același aer ca europenii. Mici de statură, arămii-maronii la culoare, goi ca în ziua în

care se născuseră, indivizi nu aveau o limbă scrisă și nicio credință. Locuiau în sate pe coasta insulei și, conform observațiilor lui, nu făceau nimic altceva decât să aibă grija de câteva culturi agricole. Erau conduși de un individ denumit *cacique*, cu care se împrietenise în timpul anului, cât fusese obligat să rămână pe insulă. Acest *cacique* îi dădusește sase oameni, cu o zi înainte, când lăsase ancora, pentru ultima dată, pe țărmul nordic al insulei.

„O simplă plimbare înspre munți, îi spusese el căpeteniei. Treabă de câteva zile.“

Cunoștea destule cuvinte din limba lor, arawak, ca să-și facă înțeleasă cererea. *Cacique* făcuse semn că înțelege și că e de acord, arătând înspre cei sase localnici care aveau să care cuferete. Columb se înclinase în semn de recunoștință și îi oferise căpeteniei câțiva clopoței. Mulțumise cerului că adusese cu el un număr suficient de astfel de zdrăngănele. În Europa, erau legate de ghearele păsărilor instruite special. N-aveau valoare. Aici reprezentau o monedă forte.

Cacique acceptase răspînsele cu o plecăciune.

Mai avusese de-a face cu această căpetenie de două ori înainte. Între ei se stabilise o prietenie. O înțelegere. De pe urma căreia profitase din plin.

În 1494, când vizitase pentru prima dată insula, oprindu-se pentru o zi ca să repare spărturile din navă și să-și împrospăteze rezervele de apă, oamenii lui observaseră bucătele de aur în cursurile limpezi de apă. Întrebându-l despre asta pe *cacique*, aflase un loc unde grăunțele de aur erau mai mari, unele de mărimea unor boabe de fasole.

Exact în acel loc se afla acum.

Numai că, spre deosebire de înșelătoarea monarhie spaniolă, pe el nu-l interesa aurul.

Scopul lui reprezenta mai mult decât atât.

Își aținti privirea asupra lui de Torres și vechiul lui prieten își dădu imediat seama ce va urma. Cu sabia scoasă, de Torres

îndreptă lama către unul dintre cei trei spanioli, un individ scund și îndesat, cu o față ursuză.

– În genunchi, îi ordonă omului, luându-i arma.

Ceilalți doi își ridicară săbiile în semn de sprijin.

Prizonierul îngenunche.

Columb se uită la el.

– Chiar mă credeai idiot?

– Admirale!

Columb ridică o mâna în semn de tăcere.

– Cu patru ani în urmă, m-au dus înapoi în Spania, în lanțuri, și mi-au luat tot ce era al meu de drept. După aceea, la fel de brusc, total mi-a fost dat înapoi. Făcu o pauză. Fără prea multe cuvinte, regele și regina m-au iertat de tot ceea ce se presupunea că făcusem. Mă credeau un ignorant? Ezită din nou. Chiar mă credeau. Iar asta este cea mai mare insultă cu puțință. Ani de zile am implorat finanțare ca să trec oceanul. Ani de zile am fost refuzat. și totuși, cu o singură scrisoare către Coroana, mi s-au dat banii pentru această a patra expediție. O singură cerere și mi s-a oferit totul. Am știut atunci că ceva nu este în regulă.

În continuare, prizonierul era înconjurat de săbii. Nu avea unde să fugă.

– Ești un spion, zise Columb. Trimis aici ca să raportezi despre ceea ce fac.

Vederea acelui tâmpit îl dezgusta. Individualul întruchipa toate trădările și mizeriile pe care fusese obligat să le suporte din pricina spaniolilor minciinoși.

– Pune întrebarea al cărei răspuns binefăcătorii tăi vor să-l afle, căruibă Columb.

Omul rămase tăcut.

– Pune-o, îți zic. Vocea lui crescă în intensitate. Îți poruncesc.

– Cine ești tu ca să poruncești ceva? replică spionul. Nu ești omul lui Hristos.

Columb înghiți insulta cu răbdarea deprinsă de la viața grea dusă până atunci. Însă văzu că ceilalți compatrioți ai lui nu păreau la fel de iertători.

Arătă înspre ei.

– Nici ei nu sunt oamenii lui Hristos.

Prizonierul scuipă pe jos.

– Misiunea ta este să raportezi tot ce se petrece în timpul expediției? Obiectivul lor sunt cuferele pe care le avem aici, astăzi? Sau îi interesează doar aurul?

– Nu ai fost credincios.

Columb râse.

– Nu am fost credincios?

– Biserica Maicii Sfinte va avea grija să arzi veșnic în focurile iadului!

Atunci Columb își dădu seama. Individualul era omul Inchiziției. Cel mai mare dușman dintre toți.

Simți o nevoie arzătoare de autoconservare. Surprinse îngrijorarea în ochii lui de Torres. Știa de această problemă de doi ani, de când părăsise Spania. Existau însă și alți ochi și urechi? Inchiziția arseșe mii de oameni pe rug. Iar el ura tot ceea ce însemna asta.

Ceea ce îndeplinea el acolo, în acea zi, era menit exclusiv îndepărțării acelui rău.

De Torres îi spusese deja că nu va risca să fie descoperit de vreun inchizitor spaniol. Nu avea de gând să fie dus înapoi în Europa. Intenționa să se instaleze în Cuba, o insulă mult mai mare înspre nord. Ceilalți doi oameni cu săbii, mai tineri și mai dornici de a afirma, luaseră decizia de a rămâne aici. și el ar fi trebuit să rămână, dar nu în acest loc, deși și-ar fi dorit ca situația să fie altfel.

Privi cu ură înspre prizonier.

– Englezii și olandezii îmi spun Columbus. Francezii – Columb. Portughezii – Colom. Spaniolii mă știu drept Colon. Însă niciunul din aceste nume nu este cel primit de mine la naștere. Din păcate, nu vei cunoaște niciodată numele meu adevărat și nu vei întocmi un raport către binefăcătorii tăi care așteaptă în Spania.

Făcu un gest și de Torres înfipse lama sabiei în pieptul omului.

Prizonierul nu apucă să reacționeze.

Sabia fu scoasă din rană cu un sunet înfiorător, iar cadavrul se aplecă înainte, din genunchi, căzând pe pământ cu fața în jos.

O pată mare de sânge îmbibă solul.

Columb scuipă pe cadavrul; aşa procedară și ceilalți.

Speră să fie ultimul om care trebuia să moară. Obosise de atâtea omoruri. Cum avea să se întoarcă în scurt timp la nava lui și să părăsească acele ținuturi pentru totdeauna, nu aveau să existe repercusiuni din partea *cacique* pentru cele șase crime. Alții vor plăti prețul, dar asta nu mai era un motiv de îngrijorare. Erau cu toții dușmanii lui, iar el nu le dorea altceva decât suferință.

Se răsuci pe călcâie și studie locul în care se aflau, cercetând cu privirea fiecare amănunt.

– Vezi, amirale, zise de Torres. E ca și cum însuși Dumnezeu ne-ar fi adus aici.

Vechiul lui prieten avea dreptate.

Chiar aşa părea.

Fii curajos ca un leopard, ușor ca un vultur, rapid ca o căprioară și puternic ca un leu, ca să îndeplinești dorința Tatălui din ceruri.

Înțelepte cuvinte.

– Veniți, le spuse el celorlalți. Să ne rugăm ca secretul acestei zile să rămână veșnic ascuns.

ÎN PREZENT

CAPITOLUL UNU

Tom Sagan strânse bine arma. Se tot gândise, în ultimul an, la acest moment, dezbatând în mintea lui argumentele pro și contra și luând în final decizia că un singur argument pentru cântărea mai mult decât toate cele împotrivă.

Pur și simplu nu mai dorea să trăiască.

Pe vremuri fusese reporter de investigație pentru *Los Angeles Times*, încasând pentru asta un salariu din șase cifre, investigațiile lui generând poveste după poveste de primă pagină. Lucrase în toată lumea – Sarajevo, Beijing, Johannesburg, Belgrad și Moscova. Însă specialitatea lui devenise Orientalul Mijlociu, o zonă pe care ajunse să o cunoască foarte bine și unde reputația lui se consolidase. Dosarele lui confidențiale erau, pe atunci, pline cu sute de surse de informații, oameni care știau că vor fi protejați de el indiferent de costuri. Dovedise asta atunci când petrecuse unsprezece zile într-o închisoare din Washington pentru că nu-și dezvăluise sursa într-o poveste despre un congresman corupt din Pennsylvania.

Politicianul intrase la închisoare.

Tom promise a treia nominalizare la premiul Pulitzer.

Erau douăzeci și una de categorii premiate. Una era pentru „reportaje de investigații, efectuate de o persoană sau de o echipă, relatate ca un singur articol de ziar sau ca o serie de articole“. Câștigătorii primeau o diplomă, zece mii de dolari și permisiunea de a adăuga patru cuvinte – *câștigător al premiului Pulitzer* – la numele lor.

Primise premiu.

Însă i-l luaseră înapoi.

Fapt care părea să definească povestea vieții lui.

Total îi fusese luat înapoi.

Cariera, reputația, credibilitatea, chiar și respectul de sine. În cele din urmă, ajunsese un ratat ca fiu, ca părinte, ca soț, ca reporter și ca prieten. Cu câteva săptămâni înainte, desenase acea spirală descendentală pe o foaie, ca să descopere că totul începușe atunci când avea douăzeci și cinci de ani, proaspăt absolvent al Universității din Florida, în primii trei din anul lui, cu o licență de jurnalism în mână.

Atunci, tatăl lui îl dezmoștenise.

Abiram Sagan se dovedise de neclintit.

„Cu toții facem alegeri. Bune. Rele. Indiferente. Ești om mare, Tom, și îți-a făcut alegerile. Acum trebuie să le fac și eu pe ale mele.”

După care trecuse la treabă.

Pe aceeași bucătă de hârtie își scrise sușiurile și coborâșurile vieții. Unele din vremuri vechi, ca editor al ziarului de la liceu. Cele mai multe de după aceea. Promovarea lui de pe poziția de asistent la departamentul știri la reporter de teren, apoi corespondent extern senior. Premiile. Acoladele. Respectul colegilor. Cum descrisese un analist stilul lui? *Cuprinzător și anticipativ, manifestat cu mari riscuri personale.*

Apoi urmase divorțul.

Înstrăinarea de singurul lui copil. Investiții financiare proaste. Decizii și mai proaste legate de viață.

În cele din urmă, concedierea.

Cu opt ani în urmă.

Viața aparent fără sens de atunci.

Cei mai mulți dintre prietenii lui dispăruseră. Însă asta se întâmplată atât din vina lui, dar și din a lor. Pe măsură ce depresia se adâncise, se retrăsesese în sine. Uimitor că nu o dăduse pe droguri sau pe alcool, însă niciunul dintre aceste vicii nu îl interesase vreodată.

Autocompătimirea era problema lui.

Privi în jurul său și se uită la interiorul casei.

Decisese să moară acolo, în casa părinților săi. O idee morbid de potrivită. Stratul gros de praf și izul de igrasie îi amintea de faptul că acele camere erau pustii de trei ani. Nu renunțase la utilități, plătise taxele și tunse pe pajiştea suficient de des ca vecinii să nu se plângă. Ceva mai devreme, observase că dudul mare din față trebuia tuns și el, iar gardul vopsit.

Ura acel loc. Prea multe stafii.

Străbătu încăperile, amintindu-și de zile mai fericite. În bucătărie încă putea vedea borcanele de gem ale maică-sii, care odinioară se aliniau pe pervazul ferestrei. Gândul la ea îi stârniră un val de bucurie neobișnuită, care se stinse rapid.

Ar fi trebuit să scrie un bilet și să se explică, să dea vina pe cineva sau pe ceva. Dar cui să-l scrie? Nimeni nu l-ar crede dacă ar spune adevărul. Din nefericire, la fel ca acum opt ani, nu putea învini pe nimeni, în afară de el însuși.

Oare i-ar păsa cuiva de dispariția lui?

Cu siguranță că fetei lui nu. Nu mai vorbise cu ea de doi ani.

Agentului său literar? Poate. Femeia făcuse o grămadă de bani din scrierile lui. Fusese şocat să afle cât de mulți aşa-zиși scriitori de ficțiune de succes nu erau în stare să scrie un cuvânt. Ce rostise odată la momentul căderii lui? *Ziaristul Sagan pare să aibă în față o carieră de succes scriind romane de ficțiune.*

Nemernica.

Însă el luase în serios acel sfat.

Se întrebă: cum își explică fiecare om propria viață? Prin definiție, actul este irațional. Fapt care, prin definiție, sfidează orice explicație. Poate că cineva avea să-l îngroape. Avea mulți bani în bancă, mai mult decât suficient pentru o înmormântare decentă.

Cum era să fii mort?

Erai conștient? Puteai auzi? Vedea? Mirosi? Sau era pur și simplu vorba de un întuneric veșnic? Fără gânduri. Fără senzații.

Un nimic complet.

Se duse înapoi în fața casei.

Afără era o zi superbă de martie, cu un soare strălucitor de amiază. Florida era cu adevărat binecuvântată de o vreme extraordinară. Era unul dintre motivele pentru care revenise din California, după conchediere. Avea să-i lipsească senzația soarelui cald pe față, într-o zi plăcută de vară.

Se opri sub arcadă și privi fix în salon. Așa numise mama lui întotdeauna acea cameră. Aici se adunau părinții lui de sabat. Unde Abiram citea din Tora. Locul unde se sărbătoreau Iom Kippur și zilele sfinte. Își aminti sfeșnicul cu șapte brațe arzând pe masa din colțul încăperii. Părinții lui fuseseră niște evrei devotați. După propriul bar mitzvah¹ citise pentru prima dată din Tora, stând în fața ferestrelor încadrate de draperii din damasc, pentru care maică-sa muncise luni întregi ca să le coasă. Era talentată la lucrurile pe care le făcea cu mâinile, o femeie încântătoare, adorată de toată lumea. Murise cu șase ani înainte de Abiram, care împlinea trei ani de la deces.

Venise vremea să pună capăt povestii.

Studie arma, un pistol cumpărat cu câteva luni înainte de la un târg de arme din Orlando, și se așeză pe canapea. Din țesătură se ridică un nor de praf, care apoi se lăsă la loc. Își aminti discursul lui Abiram despre păsări și albine, în timp ce ședea în același loc. Pe atunci avea cât? Doisprezece ani?

Cu treizeci și trei de ani în urmă.

I se părea că nu trecuse decât o săptămână.

Ca de obicei, explicațiile fuseseră dure și concise.

„Înțelegi? îl întrebăse Abiram. E important să înțelegi.“

„Nu-mi plac fetele.“

„Îți vor plăcea. Așa că să nu uiți ce ți-am zis.“

Femeile. Un alt eșec. Ca Tânăr, avusese câteva relații prețioase și se căsătorise cu Michele, prima fată care dovedise un

¹ Ceremonie religioasă evreiască corespunzând primei împărtășanii din creștinism și având loc la vîrstă de 13 ani.

interes real pentru el. Însă căsnicia se încheia după conchedierea lui, iar de la acea cădere nu mai existaseră alte femei. Michele își lăsase amprenta asupra lui.

„Poate că voi ajunge să o văd și pe ea în curând“, îngăimă el.

Fosta lui soție murise, cu doi ani înainte, într-un accident de mașină.

Era ultima dată când el și fata lui își vorbiseră, iar cuvintele ei fuseseră dure și răspicate: „Pleacă. Ea nu te-ar vrea aici“.

Iar el plecase de la înmormântare.

Se uită iarăși la armă, cu degetul pe trăgaci. Se îmbărbăta singur, inspiră adânc și lipi arma de tâmplă. Era stângaci, precum cei mai mulți din familia Sagan. Unchiul lui, un fost jucător profesionist de baseball, îi spusese în copilărie că, dacă învăță să arunce mingea cu boltă, avea să câștige o avere în ligile superioare. Stângaci talentați erau foarte rari.

Numai că eșuase și în domeniul sportiv.

Apăsa mai tare țeava armei de tâmplă.

Metalul i se înfipse în piele.

Închise ochii și își lipi mai bine degetul de trăgaci, imaginându-și cum va începe necrologul. Marți, 5 martie, fostul jurnalist de investigații Tom Sagan s-a sinucis în casa părinților lui din Mount Dora, Florida.

Încă un pic de presiune și: „poc, poc, poc“.

Deschise ochii.

În fața ferestrelor frontale stătea un bărbat, suficient de aproape de geam ca Tom să-i vadă față – un domn mai în vîrstă decât el, proaspăt tuns, elegant – și mâna dreaptă.

Care ținea o fotografie lipită de geam.

Se concentră asupra imaginii unei femei tinere zăcând pe jos, cu brațele și picioarele depărtate de trunchi.

Ca și cum ar fi fost legată.

Știa acel chip.

Fata lui.

Alle.